

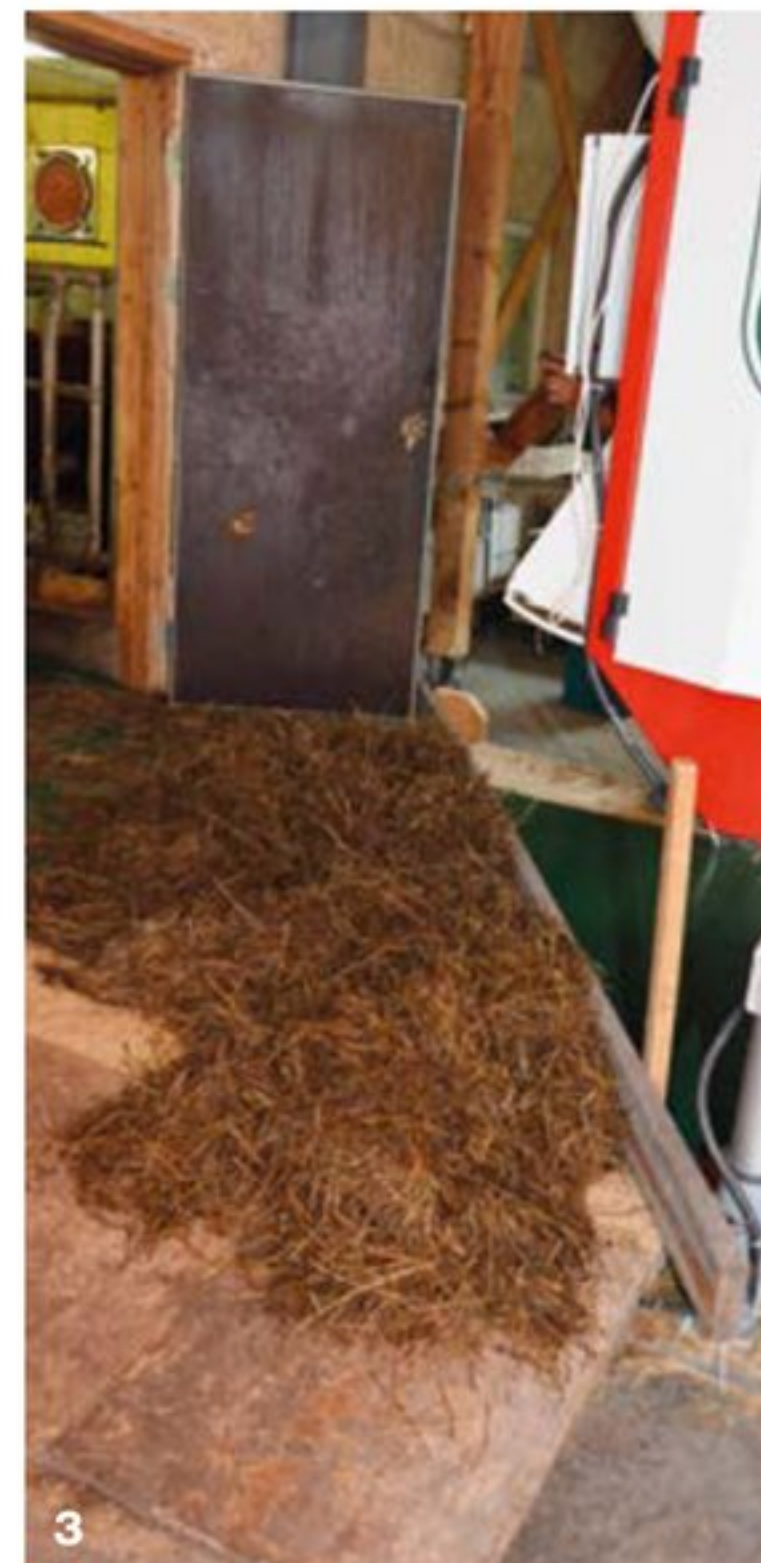
» Det er mange muligheter for automatisering også i båsfjøs.

Smarte løsninger

Rasmus Lang-Ree
rlr@geno.no
Tekst og foto

På bilde 1 ser vi duken før utmatingen starter, på bilde 2 har utmatingen fra rundbalekutteren startet og duken trekkes nedover førbrettet (hastigheten bestemmer førmengden). På bilde 3 ser vi returføret som fjernes eller kjøres tilbake til ungdyra.

» Liv Oddrun Maurstad og Andre Husom driver melkeproduksjon i båsfjøs i Skjåk. De har ingen planer hverken om noen stor utvidelse eller løsdrift. Liv Oddruns vonde skuldre har gjort at de har måttet tenke kreativt på løsninger som fjerner de største belastningene under fjøsstellene.

Bevegelig førbrett

Da Buskap er på besøk er det bare fem dager siden det nye utføringssystemet ble kjørt i gang. Eder Feedstar som leveres av Fjøs-systemer stammer fra Bayern, som er et område i Tyskland med besetningsstørrelser som i Norge og med høy andel båsfjøs.

Enkelt å installere

Systemet består av en duk som trekkes langs førbrettet av en wire drevet av en elektromotor. En flyttbar

føler regulerer hvor langt duken trekkes. Når den trekkes tilbake kan restføret enten styres ned i ei sjakt eller bare fjernes manuelt som hos Liv Oddrun og Andre. De kan også kjøre føret som melkekyrne har vraket tilbake til ungdyra. Styringen skjer manuelt, men dette kan automatiseres om det er ønskelig.

Mange kombinasjoner

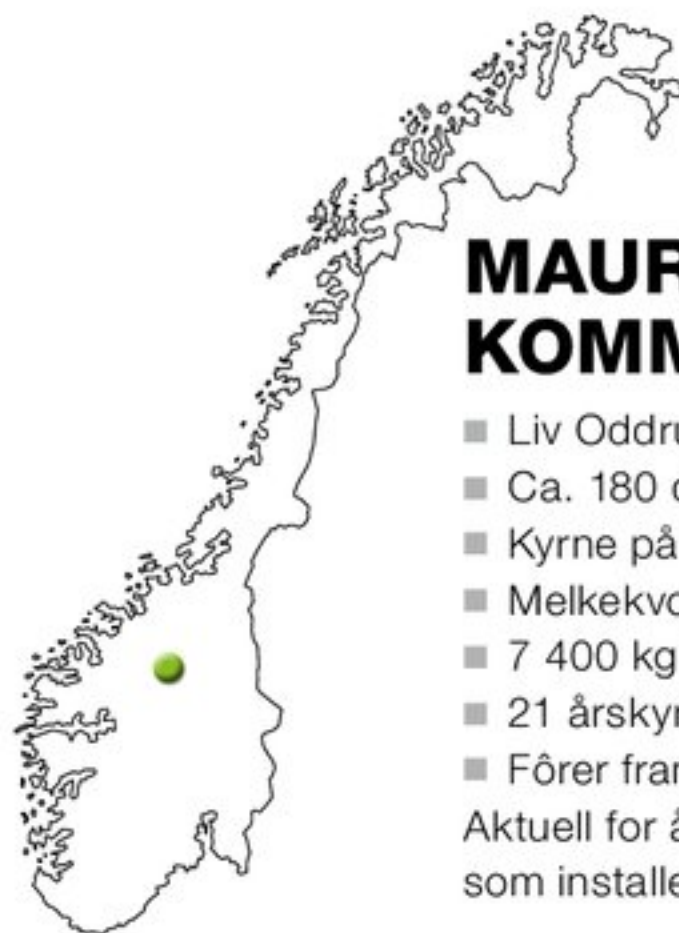
Matingen av duken kan skje med alt fra en enkel rundballeriver til en stasjonær mikservogn, og det kan igjen kombineres med magasin for større kapasitet. Den store fordelene er at dette kan installeres på fjøs med smale førbrett og lav takhøyde. Installering kan skje uten noen som helst utbedringer av eksisterende førbrett, og kommer ikke i konflikt med andre rør og skinner som en takmontert utmater ofte vil gjøre. Hos Liv Oddrun og Andre er det en

liten nivåforskjell mellom førbrettet i ungdyravdeling og kufjøset, men dette er ikke noe problem. De har valgt en RBK Flexifeed rundballekutter, og med plass til en rundball er det nok kapasitet. Rundballene løftes opp i kutteren med traktor og frontlaster, men planen er å gå over til å bruke gaffeltruck. En brukt elektrisk gaffeltruck koster ikke all verden, og de har plass til å lagre 15 rundballer i førsentralen. En stor fordel er at de da slipper å åpne de store dørene på vinteren.

Kraftførsystem for grisehus

Liv Oddrun forteller at det første de gjorde da skuldrene begynte å gi beskjed var å investere i automatisk kraftførtildeling. Her har de installert et føringssystem som egentlig er beregnet på grisehus. Antall tildelinger i døgnet stilles inn på en sentral, mens mengden pr. ku stilles inn direkte

er for båsfjøs

MAURSTAD I SKJÅK KOMMUNE I OPPLAND

- Liv Oddrun Maurstad og Andre Husom
 - Ca. 180 dekar dyrket (eid) pluss 70 da kalve-hamning
 - Kyrne på seter om sommeren
 - Melkekvote på 130 000 liter
 - 7 400 kg EKm
 - 21 årskyr
 - Fører fram alle okser og selger en og annen kvigekalv
- Aktuell for å være av de første melkebesetningene som installerer bevegelig førbrett

Kyrne får kraftfôr sju ganger i døgnet. Systemet egentlig beregnet på grisehus.

Kalvefôring på skinner levert av «Petter Smart og sønn».

på beholderen ved hver båsplass. Beholderne fylles opp igjen med en gang de er tømte slik at kyrne ikke merker når neste tildeling kommer. Dette gjør at kraftfôrsystemet ikke skaper uro i fjøset. Kyrne får tildelt kraftfôr sju ganger i døgnet.

Petter Smart og sønn

Det er ikke bare melkeorganene som går på skinner i dette fjøset. Liv Oddrun etterlyste en måte å føre kalvene på uten bøttebæring. «Petter Smart og sønn», som hun kaller Andre og faren Bjørner Husom, tok utfordringen på strak arm og leverte en skinnegående kalvemelkbeholder. Dermed kan også kalvene føres uten å belaste skuldrene.

Økonomi

På spørsmål om hvor mye de har investert svarer Liv Oddrun at det bevegelige førbrettet

kostet ca. 200 000 kroner, mens rundballkutteren og kraftfôrsystemet kostet ca. 100 000 hver. For 400 000 kroner har Liv Oddrun og Andre fått et lettstelt og rasjonelt båsfjøs.

Lang levetid

Liv Oddrun og Andre tror føringssystemet vil ha god driftssikkerhet og lang levetid. Systemet er enkelt, og siden duken beveger seg sakte er belastningen liten. Og skulle det bli driftsstans er det ikke verre enn at de kan trille ut føret med hjulgrabb slik de gjorde før. Billigere utføring er det vanskelig å finne. – På ti år har vi bare hatt en punktering og to tindebrudd på hjulgrabben, konstaterer Andre med et smil.

Liv Oddrun Maurstad og Andre Husom tenkte først på en skinnegående rundballekutter, men takhøyde på bare 1,90 cm i kuavdelingen satte stopper for en slik løsning.